

Produktiviteten i offentlig sektor og mulige tiltak – utfordringer i kommunesektoren

Helge Eide, seminar produktivitetskommissjonen 21 august 2014

Flere hensyn enn produktivitet i kommunesektoren

Kunnskapsdepartementet
@Kunnskapsdep

Følg

For å sikre barnehager av høy kvalitet presiserer vi pedagognormen, sier Kristin Halvorsen. <http://bit.ly/c8ZBo9>

Kristin Halvorsen
@kristin_klima

Følg

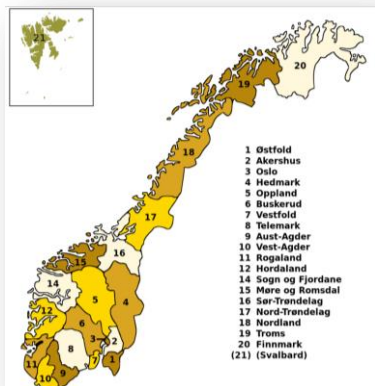
Regjeringa vil lovfeste voksentetthet i barnehagene: 3 barn u 3 år, 6 barn 3 - 6 år pr voksen! Opptrapping til...

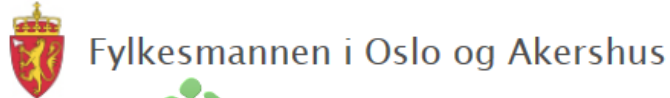
Leder i Sp og kommunalminister, Liv Signe Navarsete. Foto: Thomas Winje Ojford / Scanpix

Navarsete til kamp mot bofellesskap for psykisk utviklingshemmede

Stat og kommune – èn stat og mange lokale myndigheter?

eller èn kommune og mange statlige myndigheter?

Vekst og utvikling for barn, unge og familier

Statens vegvesen

ALVORLIG PROBLEM: – Rapporten peker på et meget alvorlig problem som vi i tiden framover skal finne løsninger på, sier kommunaldirektør i Helse og omsorg, Ingunn Lie Most. FOTO: HÅKON JACOBSEN / NRK

Bodø kommune: – Vi har for gode helsetjenester

En ny rapport viser at Bodø kommune har for gode og for dyre tjenester i helse- og omsorgssektoren. – Rapporten peker på et meget alvorlig problem, sier kommunaldirektøren.

Bytter ut pleie med trening

Et av de fem målene Elly og treneren hennes satte var å kunne gå i trapper.

Elly (86) trodde aldri hun skulle gå igjen

Spesialsydd treningsopplegg for eldre i Bodø fører til dramatisk nedgang i bruken av hjemmetjenester.

Kilde: NrK Nordland

- Bodø: hverdagsrehabilitering for 20 eldre: 1,5 mill kr innsparing

Effektivisering i praksis

- Trondheim:
 - Bemanningsfaktor pr bruker redusert fra 2-3 til 1 over 5 år
 - Innsparing: 20 mill kr

TEMA · MAKT OG TVANG

Ergoterapeut Torill Stensli får et vervelig løft av en av brukerne ved Heimdal bo- og aktivitetssentrum.

Lunsjen er over. 29-åringen klarer ordren og rydder, tørker og støler seg grundig.

Behovet for tvang ble kraftig redusert da tjenestene til **POTENSIELT FARLIGE** utviklingshemmete i Trondheim ble lagt om og bemanningen mer enn halvert.

Kuttet bemanning og bruk av makt

TRONDHEIM

Mange kommuner har mye å spare på å jobbe litt annerledes faglig. Det er det ingen tvil om, sier enhetsleder Asthjørn Strømme ved Heimdal bo- og aktivitetssentrum i Trondheim.

Han har ledet en omorganisering som flere kommuner vakkert til Heimdal for å lære av. Omleggingen startet i 2007 og har gitt et bedre liv både for Trondheims 16 mest utagerende tjenestemottakere og deres tjenesteytere.

For omleggingen ble en bruker lagt i bakken av personalet opp til 20 ganger daglig, over 4.000 ganger på ett år. Nedleggning var et av tvangstiltakene som var forhåndsgodkjent av fylkesmannen. I dag er det ingen utviklingshemmet i hele Trondheim som har dette dramatiske tvangsmidlet på sine øvelsesrom.

Personalet kan fortsatt trykke nedleggning i akutte nødssituasjoner, for å hindre at brukeren skader seg selv eller andre. Det har skjedd 15 ganger de siste fem årene.

MYE Å SPARE
Mange kommuner har mye å spare på å jobbe litt annerledes faglig. Det er det ingen tvil om

Asthjørn Strømme, enhetsleder

Særlig som tvangsbruket er redusert har kommunen spart store beløp på at de 16 brukerne nå som hovedregel bare har én tjenesteyter om gangen. For la lever av den beløp på to eller tre ansatte 24 timer i døgnet.

– Vi bruker 2,5 ganger så mye ressurser per person for sju år siden som det vi gjør nå. Det sparer kommunen for 20 millioner kroner i året, sier Strømme.

Må ha godkjenning

All bruk av makt og tvang mot utviklingshemmete er forbudt, med mindre den er godkjent av fylkesmannen. Det gjelder uansett om tvangstiltaket er en akuttberedning, nedleggning av kjølekapsler eller et bildebelegg som hindrer brukeren å hoppe av i fart.

Tjenesteyterne kan heller ikke tvunge noen til å spise, sove, vaske seg eller bære ut andre grunnleggende behov, uten forhåndsgodkjenning. Bare i akutte nødssituasjoner kan de selv ta beslutningen om å bruke makt – og sende fylkesmannen

Spiljedagning Elisabeth Brukke holder vakt utenfor når en av Trondheims mest utagerende må på do.

Trente vekk 60 sykehjemsplasser

Satsingen på HVERDAGS-REHABILITERING er en suksess. I Bydel St. Hanshaugen i Oslo er behovet for sykehjemsplasser redusert fra 190 til 130 på et par år.

– Vi har vekk innom en pleie- og omsorgsplass for hver av innbyggjerplasser til hjelp i eget hjem. De som trenger sykehjemsplass får det, men behovet er redusert med 60 plasser i løpet av et par år. Det tapper 30 millioner kroner, som vi vander oppover til andre formål, sier leder i helse- og omsorgstjenester i Oslo, under-ordet helse, Marte Daniell.

0748_001.jpg
Type: JPEG-bilde
Størrelse: 4,05 MB
Dimensjon: 4960 x 3507 piksler

– Alle må nå
I stedet for å utføre oppgaver for eldre og syke, skal de trenes opp til å gjøre dem selv. Videre er tre deler: Å styrke brukernes mestring og livskvalitet, redusere kommunens pleieutgifter og øke medarbeiderens tilfredshet.

Satsingen gir ønsket effekt på alle tre områder. Ifølge en fram- rapport fra og Helsestad AS har utvalget for KS.

Redusert sykkelrøvr
Bydel St. Hanshaugen målt i Oslo har framgang med å redusere antallet sykkelrøvr. Dette er et resultat av en samarbeidsprosjekt mellom politiet og sykkelforbrukerne. Prosjektet har resultert i en reduksjon i antallet sykkelrøvr med 15 prosent.

HVERDAGSREHABILITERING
Tilgjengelig for alle som har behov for hjelp i hjemmet. Dette er en tjeneste som gir hjelp til å utføre daglige aktiviteter som å spise, å kle seg, å ta seg av helseproblemer og å bruke tekniske hjelpemidler. Tjenesten er gratis og tilbys i alle bydeler i Oslo.

Mål
• Fri passiv hjelp til aktiv deltakelse i aktiviteter og oppgaver
• Styrke medbeholdning
• Sikkerhet og trygghet
• Dokumentasjon av resultater

– Bør bli i alle kommuner
62 norske kommuner har meldt fra at de vil etablere en tjeneste for hverdagsrehabilitering, som er en del av kommunens tilbud til eldre og syke. Dette er en viktig del av kommunens ansvar for å sikre at alle borgere har tilgang til nødvendige tjenester.

Klarer alle trappene

En bakke er etter et Lars Wernsdahl (D) brakk i halsen, går han trappene opp søks i etasjer i bakken han bor i. Den 75 år gamle fribliken har de mestet gjennomgått på grunn av Parkinson og makkel-traktid i mange år, for hun brakk i halsen i januar i fjor. Operasjonen gikk så fint at hun ble i Men-erstatningsinstituttet på syke- hjemmet etterpå nå mestet mot friluftsliv.

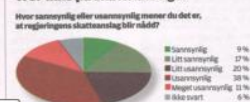
Sannsynlig med flere kutt

Tilstanden nå: Dårlig

Tror ikke på skatteanslaget

Slår alarm om økonomien

Partiparten av økonomiforvarer ytterligere KUTT i år, etter den dårlige starten på skattedret. Kommunal Rapport skrev sist uke at to av tre store kommuner spiker i løst budsjett. Situa- sjonen er nå enda verre. Det er nå 10 av 15 kommuner som har redusert utbetalingen av kommunalt arbeidsløstetryk, noe som kan øke arbeidsledigheten i juni. Vi har også redusert utbetalingen av kommunalt arbeidsløstetryk, noe som kan øke arbeidsledigheten i juni. Vi har også redusert utbetalingen av kommunalt arbeidsløstetryk, noe som kan øke arbeidsledigheten i juni.

• Oslo/St Hans haugen: 30 millioner kr innsparing

Kilde: Kommunal Rapport

IKT i kommunesektoren – fortsatt stort potensiale

– ÅRLIG SPARER VI TI MILLIONER

Postbudene i Bergen får mindre å levere fremover.
- Utelukkende positivt, sier finansbyråd Liv Røssland.

FJØSANGERVEIEN

Stian H. Espeland
stian.espeland@ba.no

I forrige uke startet Bergen som første kommune i landet med digital post til næringslivet. På sikt skal systemet SvarUt erstatte gammel brevpost.

- Hvis 50 prosent av det som postlegges 1 dag sendes elektronisk, kan kommunen spare opp mot ti millioner kroner i året på porto og administrasjon, sier finansbyråd Liv Røssland til BA.

Målet er å effektivisere kommunen og forenkle kommunikasjonen med næringslivet.

Frigjør midler

- Gjennom å bruke elektronisk dialog vil næringslivet få raskere svar fra kommunen, miljøet spares for papirforbruk og kommunen kan spare til andre formål, sier finansbyråden.

Løsningen har siden 2011 vært tilgjengelig for innbyggerne i Ber-

SPARER MYE Plass: Avdelingsleder Sigrild Teige Øye (t.v.) og arkivansvarlig Agot Lervik i Vann- og avløpsetaten er tilfreds med digitaliseringen. De kan jobbe mer effektivt, spare enorme papirmengder og spare mye lagringsplass i arkivet. FOTO: EMIL WEATHERHEAD BREISTEN

Kilde: BA

Tiltak for økt innovasjonstakt og raskere spredning av beste praksis

- Systemer for medforskning, evaluering og følgeforskning av innovasjoner, forsøk og utviklingstiltak og å dele og spre resultatene – samordnet i stat og mellom stat og kommunesektor
- Nasjonal samordning av IKT i offentlig forvaltning

eller én kommune og mange statlige myndigheter?

KS KOMMUNESektorens ORGANISASJON / The Norwegian Association of Local and Regional Authorities

Tiltak: Resultatmåling og åpenhet om resultater

- *Regjeringen vil innføre kvalitetsindikatorer for pleie- og omsorgssektoren, blant annet basert på bruker- og pårørendeerfaringer.*
 - *Sundvoldenplattformen*

<http://www.kolada.se/index.php>

Oppbygging av et lærerårsverk - barnetrinnet

Samlet nettoårsverk (1687,5 timer)

Arbeidsplanfestet tid: 1300 timer innenfor 38 uker og 6 dager

559 timer utenom undervisning

Undervisning

741 timer innenfor 38 uker

Selvstendig/individuell tid: 387,5 timer

Oppbygging av et lærerårsverk - ungdomstrinnet

Samlet nettoårsverk (1687,5 timer)

Arbeidsplanfestet tid: 1225 timer innenfor 38 uker og 6 dager

Gjennomsnittlig 561 timer utenom undervisning

Undervisning

Gjennomsnittlig 664 timer innenfor 38 uker

Selvstendig/individuell tid: 462,5 timer

Oppbygging av et lærerårsverk – v.g. opplæring

Samlet nettoårsverk (1687,5 timer)

Arbeidsplanfestet tid: 1150 timer innenfor 38 uker og 6 dager

Gjennomsnittlig 627,5 timer utenom undervisning

Undervisning

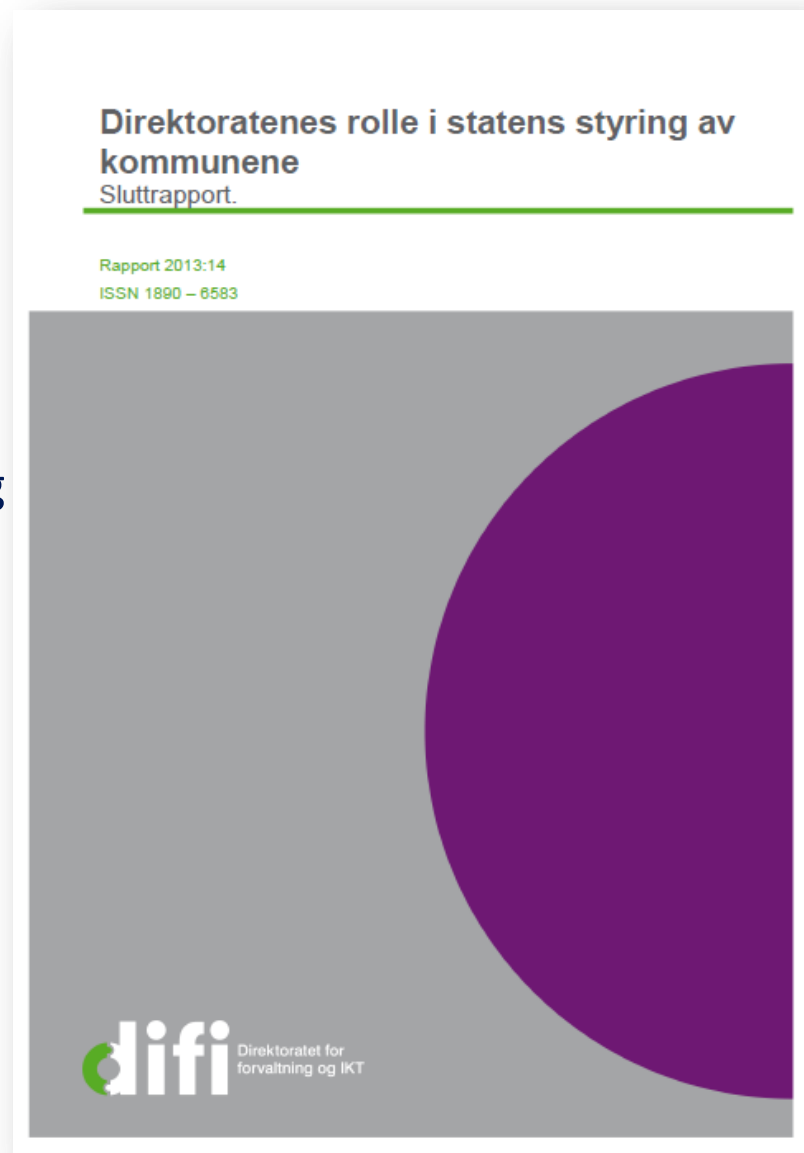
Gjennomsnittlig 522,5 timer innenfor 38 uker

Selvstendig/individuell tid: 537,5 timer

- Barnetrinnet: 5234 fordelt på 7 år
- Ungdomstrinnet 2622 fordelt på 3 år
- Videregående – avhengig av studieprogram. Noen eksempler:
- Studiespesialisering: 2523 fordelt på 3 år
- Musikk-dans-drama: 2943 fordelt på 3 år
- Yrkesfag-TIP : 2944 fordelt på 3 år

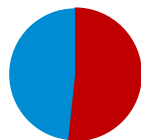
Statlig detaljstyring - tilsyn og veiledning

- Nasjonale retningslinjer – ikke rettslig bindende – men normerende og retningsgivende
- Tiltak: mer systematisk involvering
 - Vurdering av behov
 - Gjennomføring – praksisnær kunnskap

Arbeidsmarked – nøkkeltall i kommunesektoren

Kommunesektorens totale utgifter (2014)

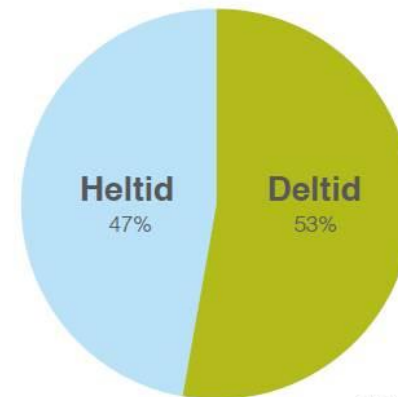

- Lønnskostnader
- Andre utgifter

Kilde: kommuneproposisjonen 2015

27

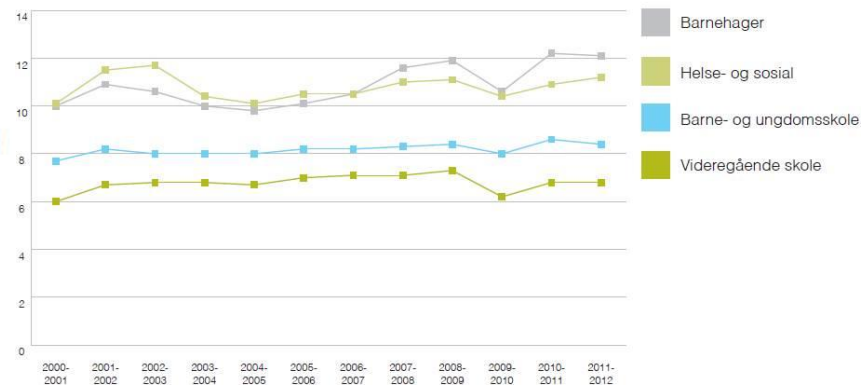
Heltid og deltid i kommunene.

Kilde: PAI 2012

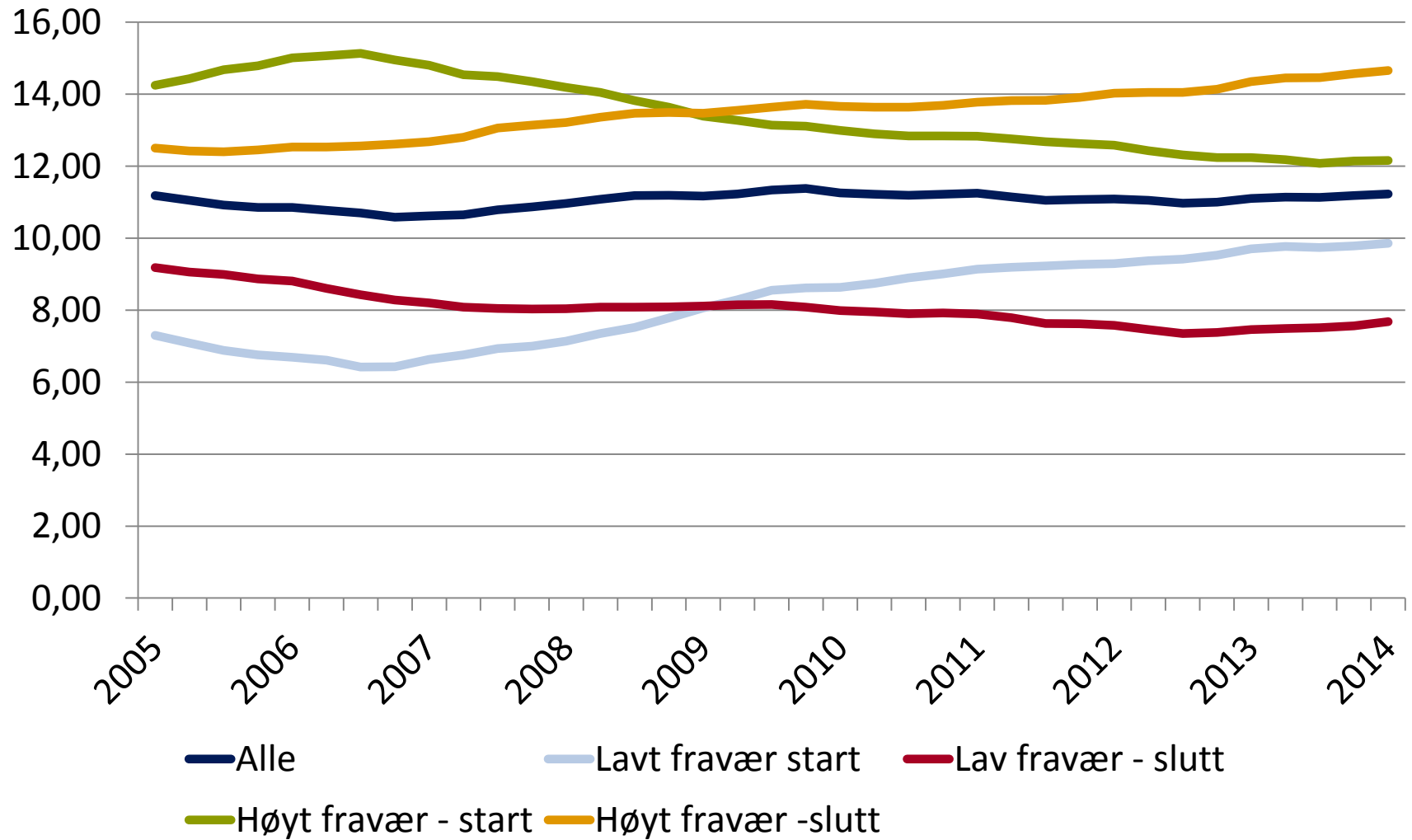
31

Samlet sykefravær innen ulike sektorområder i kommuner og fylkeskommuner.

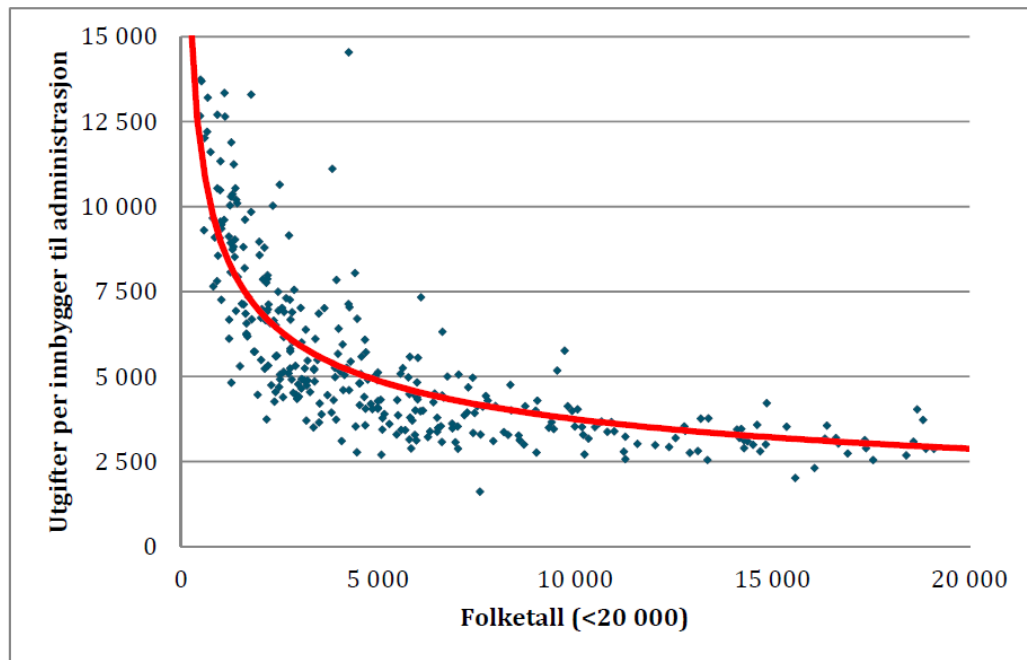
Kilde: PAI 2012

Sykefravær helse- og omsorgssektoren i kommunene 2005-2014 (tre års glidende gjennomsnitt) i pst av avtalte årsverk

Kilde: KS/ PAI

Kommunestruktur og effektivitet

Figur 24 Sammenhengen mellom administrasjonsutgifter og innbyggertall 2012. Kilde: KOSTRA

Kilde: Telemarksforskning rapport nr 335/2014:Konsekvenser av alternative kommunestrukturmodeller på Helgeland

- Neppe hensyn til effektivitet som vil drive viidere prosess framover

Hva vil stimulere kommunesammenslåinger?

- Nasjonal tverrpolitisk enighet om endringer - og tverrpolitisk gjennomføringsvilje
- Oppmyking av generalistkommuneprinsippet
- Flere tyngre oppgaver som krever størrelse på faglig tjenesteapparat
- Klarere sammenheng mellom kommunestørrelse og omfang av statlig kontroll og tilsyn